

O prožimanju istorije Srba, Crnogoraca i Albanaca sredinom ovog milenijuma svjedoče i srednjevjekovni spisi. U srpskim i zetskim (kasnije crnogorskim) ljetopisima, ostalo je mnogo tragova o Skenderbegu i njegovim ratnim podvizima i prijateljstvu sa ovim narodima. O „albanskoj gospodi“ — vlasteli pišu Konstantin Filozof i Martin Segun, poznati srednjevjekovni pisci, a na drugoj strani, srpske i zetske vladare i velmože pominju u svojim radovima Marin Barcelijo, biograf Skenderbega, koji je pisao na latinskom jeziku, i Đovani (Đon) Musaki, albanski pisac.

Skenderbeg je razumio položaj despota Đurda i nastavio da s njim saraduje. Čak je i svog sina Đona oženio Đurdevom unukom Jerinom, kćerkom najmlađeg mu sina Lazara. Godine 1453. Skenderbeg je prihvatio da srpskom despotu Đurđu bude posrednik u sklapanju mira sa zetskim „velikim vojvodom“ Stefanom Crnojevićem, sa kojim je ovaj stalno ratovao oko primorskih gradova.

Đurađ Kastriot bio je u srodstvu i sa jednim zetskim vladarom: njegova sestra Marija bila je žena Stefana (Stefanice) Crnojevića, koji je posle „Zetskog zbora“ postao stvarni gospodar gornje Zete. I Stefan, kao i njegovi nasljednici, prihvatili su vrhovnu vlast Mlečana — sa određenim prekidima — ali su ostali samostalni gospodari na teritoriji koja je obuhvatala zemlje između Skadarskog jezera i Kotorskog zaliva. Saradnja Skenderbega i zetskih velmoža u teškom vremenu borbe sa Turcima posebno je bila značajna u okupljanju albanskih plemenskih vladara, koje su Mlečani na sve načine pokušavali da okrenu protiv Skenderbega. U prvom redu u pitanju su bili Dukadini, koji su zauzimali teritoriju koja je Skenderbegovu oblast odvajala od oblasti pod vlašću Crnojevića. Istovremeno, kao vazali Mlečana — uz odobrene prekide i povremena neprijateljstva — i Skenderbeg i Stefan Crnojević uticali su na Dukadine da se manu pobuna i izmire sa Mlečanima i da priznaju njihovu vrhovnu vlast.

Sin Stefanov, Ivan Crnojević, takode usko saraduje sa albanskim plemenima u borbi protiv sultana Mehmeda II, koji je nakon desetogodišnje mletačke vladavine nad albanskim gradovima — krenuo 1478. godine da pokori Balkan. Poražen od Turaka godinu dana kasnije, Ivan gubi svoje zemlje i bježi u Italiju, zajedno sa Skenderbegovim sinom, svojim rođakom Đonom Kastriotom. Njih dvojica će se zajedno sa albanskim vlastelinima — Dukadinima i drugima — poslije smrti sultana Mehmeda II vratiti u Albaniju, odnosno u Zetu i dižući pobune uspjeti da za izvjesno vrijeme povrate vlast. Doduše, Ivan je morao da u Carigrad, u znak vazalstva sultanu pošalje sina Stanišu, koji se tamo poturčio i dobio ime Skenderbeg.

Tako su i Crnojevići, igrom sudbine, dobili svog Skenderbega, koji je od 1514. do 1528. bio turski namjesnik u „sandžaku crnogorskom“, kao neobična mješavina srpskog vladaoa i muhamedanskog velikaša. Pod vlaštelom Crnojevića oblast oko Rijeke Crnojevića gdje im je bilo sjedište, najprije počinje da se naziva Crnom Gorom. Kasnije ovaj naziv se širi i zahvata i druge nahije u susjedstvu.